

ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

БЕЛКОВА ТЕТЯНА ОЛЕКСАНДРІВНА

УДК: 378.091.33-056.22:796(043.3)

**ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ
ДО ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОГО ЗДОРОВ'Я ЗАСОБАМИ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Автореферат

дисертації на здобуття наукового ступеня

кандидата педагогічних наук

Кропивницький – 2018

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано у Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент
Шевченко Ольга Володимирівна,
Цentrальноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка,
завідувач кафедри теорії і методики
фізичного виховання.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
Кочубей Тетяна Дмитрівна,
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини,
професор кафедри соціальної
педагогіки і соціальної роботи;

кандидат педагогічних наук, доцент
Ткаченко Вадим Володимирович,
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького,
доцент кафедри педагогіки вищої
школи і освітнього менеджменту.

Захист дисертації відбудеться 27 грудня 2018 р. об 11 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 23.053.02 у Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка (25006, м. Кропивницький, вул. Шевченка, 1, зала засідань).

Із дисертацією можна ознайомитися в науковій бібліотеці Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (25006, м. Кропивницький, вул. Шевченка, 1).

Автореферат розіслано 26 листопада 2018 р.

Учений секретар
Спеціалізованої вченої ради

Т.В. Окольніча

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Інтегральним показником соціально-економічного і духовного розвитку суспільства є стан здоров'я нації, тому його збереження та зміцнення має пріоритетне значення. Здоров'я нації в наш час розглядається як показник цивілізованості держави. Саме тому державна політика щодо здорового способу життя формується цілеспрямовано і послідовно. Вона регламентується законами та державними програмами, спрямованими на пропаганду здорового способу життя молоді.

Акцентуємо на значущості теорії і методики формування особистого здоров'я студентів саме медичних вишів, оскільки майбутні медичні працівники у вишах здобувають одну з найскладніших та найбільш ринкових професій. Професійна діяльність лікаря пов'язана з тривалими статичними зусиллями, високою концентрацією уваги, високою координацією, швидкістю і точністю рухових реакцій, прийняттям швидких рішень.

Вищі медичні навчальні заклади цю проблему вирішують завдяки оновленню відповідних педагогічних технологій, форм, засобів, змісту і методики навчання. Зміцнення особистого здоров'я студентів в умовах вищого навчального закладу процес складний і має вирішуватися комплексно. Недостатня рухова активність, збільшення навчального навантаження, відносна свобода студентського життя – це низка труднощів з якою стикається студент. Змінити ставлення студента до власного здоров'я і особистого способу життя можливо за умови розуміння ним цих цінностей, надання пріоритетності збереження фізичного, психічного та соціального здоров'я через освіту.

Теоретико-методологічні засади означеної проблеми сформульовано у працях сучасних дослідників А. Здравомислова, В. Оржеховської, О. Петришина, Д. Пятницької, В. Радзієвського, І. Смірнова, Л. Суценка, В. Язловецького та ін.; проблему особистісно зорієнтованого підходу до освітнього процесу висвітлено у роботах І. Бежа, Л. Божович, Ю. Кікнадзе, М. Левківського, А. Маслоу, В. Радула, С. Рубінштейна та ін.; питання формування здорового способу життя з позицій медицини висвітлено у дослідженнях: М. Амосова, Г. Апанасенка, В. Артамонова, А. Леонтьєва, Ю. Лісіцина; психолого-педагогічні аспекти виховання здорового способу життя молоді вивчали Т. Бойченко, О. Вакулєнко, В. Войтенко, Д. Вороніна, О. Желєєва, Т. Круцевич, С. Свириденко, М. Солопчук та ін.; формування основ здорового способу життя засобами фізичної культури досліджували В. Ареф'єв, О. Андрющенко, О. Вацеба, Л. Волков, О. Дубогай, М. Зубалій, О. Куц, В. Новосельський, Р. Раєвський, Л. Міхеєвої, А. Турчак, Б. Шиян та інші.

Вивчення та аналіз відповідної наукової літератури вказують на недостатність дослідження проблеми підготовки студентів медичних закладів вищої освіти до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури. Необхідність пошуку педагогічних умов та шляхів розв'язання цієї проблеми й зумовили вибір теми нашого дисертаційного дослідження:

«Підготовка студентів вищих медичних закладів до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дослідження виконано у межах комплексної програми кафедри педагогіки та освітнього менеджменту «Соціально-професійне становлення особистості» (державний реєстраційний номер 0116U003481). Тему дисертації затверджено вченою радою Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (протокол №11 від 27 квітня 2015 р.).

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні та експериментальній перевірці педагогічних умов, що сприятимуть ефективній підготовці студентів медичних вишів до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури.

Відповідно до мети дослідження було визначено наступні **завдання**:

1. Здійснити теоретичний аналіз науково-педагогічних джерел з проблеми підготовки до формування особистого здоров'я студентів-медиків, з'ясувати зміст ключових понять дослідження та узагальнити досвід фізкультурно-оздоровчої роботи в медичних закладах вищої освіти.

2. Визначити критерії, показники та схарактеризувати рівні підготовки студентів медичних вишів до формування особистого здоров'я.

3. Обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови підготовки студентів вищих медичних закладів до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури.

4. Розробити методичні рекомендації щодо підготовки студентів-медиків до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури.

Об'єкт дослідження – процес професійної підготовки майбутніх медичних працівників в закладах вищої освіти.

Предмет дослідження – педагогічні умови підготовки студентів вищих медичних закладів до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури.

Гіпотезою дослідження є припущення про те, що підготовка студентів вищих медичних закладів до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури буде ефективною за таких педагогічних умов: реалізації позитивної мотивації студентів до зміцнення особистого здоров'я; розвитку потреби фізичного самовдосконалення; використання в освітньому процесі з фізичного виховання студентів медичних закладів вищої освіти інноваційних фізкультурно-оздоровчих підходів.

Специфіка об'єкта та мета дослідження зумовили використання комплексу загальнонаукових та спеціальних **методів**:

а) *теоретичні методи*: вивчення, аналіз та систематизація навчально-нормативної документації, філософської, медико-біологічної, психолого-педагогічної, методичної й спеціальної літератури, навчальних програм, дисертацій та авторефератів, матеріалів конференцій і періодичних фахових видань з предмету дослідження; порівняння й узагальнення теоретичних і емпіричних даних для дослідження сутності, структури і змісту підготовки студентів вищих медичних закладів до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури;

б) *емпіричні методи*: діагностичні методи (анкетування, тестування, інтерв'ювання, індивідуальні бесіди); обсерваційні методи (пряме, побічне, включене спостереження, безпосереднє й опосередковане); діагностичні методи (антропометричні, фізіологічні, педагогічні); прогностичні методи (експертних оцінок, аналіз даних, узагальнення незалежних характеристик, моделювання, ранжування тощо); візуальнографічні методи, експериментальні методи.

в) *статистичні*: кількісне та якісне опрацювання результатів педагогічного експерименту з використанням методів математичної статистики для узагальнення результатів і підтвердження ефективності розроблених педагогічних умов дисертаційного дослідження з метою визначення достовірності результатів експерименту.

Експериментальна база дослідження. Дослідно-експериментальну роботу виконано у Донецькому національному медичному університеті, Запорізькому класичному приватному університеті, Полтавській українській медичній стоматологічній академії. Дослідженням охоплено 397 студентів у віці від 17 – 23 років, а також 107 респондентів професорсько-викладацького складу.

Дослідження виконувалося поетапно.

На першому етапі (*констатувальному*) (вересень 2015 р. – березень 2016 р.) визначено наукову проблему, конкретизовано основні поняття щодо досліджуваної проблеми. Проаналізовано філософські, психолого-педагогічні джерела, нормативно-правові документи. Були визначені мета, об'єкт, предмет і гіпотеза дослідження; сформульовано завдання, розроблено план дослідження й програму констатувального етапу експерименту. Розроблені анкети і проведено анкетування для визначення стану особистого здоров'я й тести рухової активності для визначення фізичної підготовленості студентів медичного вишу.

На другому етапі (*пошуковому*) (березень 2016 р. – серпень 2017 р.) проведено констатувальний експеримент, здійснено аналіз досліджуваної проблеми в практиці роботи вищих медичних навчальних закладів України. Виокремлено педагогічні умови підготовки студентів вищих медичних закладів до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури. Визначено перспективні напрями щодо подальшого удосконалення організації фізкультурно-оздоровчої роботи, забезпечення та підвищення ефективності навчально-виховної діяльності студентів-медиків у процесі формування особистого здоров'я.

На третьому етапі (*формуальному*) (вересень 2017 р. – травень 2018 р.) організовано й проведено формувальний експеримент для перевірки педагогічних умов, змісту, форм та методів підготовки студентів вищих медичних закладів до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури; виявлено динаміку показників фізичного розвитку; визначено ефективність методики розвитку фізичних здібностей у позааудиторній діяльності; систематизовано, проаналізовано й перевірено результати експериментальної роботи; сформульовані загальні висновки.

Наукова новизна і теоретичне значення дослідження полягає в тому, що уперше: *обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови*

підготовки студентів вищих медичних закладів до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури (забезпечення позитивної мотивації студентів до зміцнення особистого здоров'я засобами фізичної культури; розвиток потреби фізичного самовдосконалення у процесі фахового навчання; використання в освітньому процесі з фізичного виховання студентів медичних закладів вищої освіти інноваційних фізкультурно-оздоровчих підходів); *з'ясовано й уточнено* сутність поняття «підготовка студентів вищих медичних закладів до формування особистого здоров'я», яку *визначено* як багатокомпонентний процес набуття знань, умінь, навичок про здоровий спосіб життя, що забезпечує фундамент фізичного, духовного добробуту та успіхів у фаховій діяльності; сформованості стійкої мотивації щодо бережливого ставлення до власного здоров'я і фізичної підготовки, розвитку фізичних і психічних якостей, творчого використання засобів фізичної культури в організації життєдіяльності студентської молоді; *конкретизовано* сутність поняття «особисте здоров'я» як динамічний стан найбільшого фізичного та психоемоційного добробуту, в основі якого лежить гармонійне співвідношення взаємозв'язаних функцій і структур, що забезпечується високим енергетичним рівнем особистості при найменшій адаптації до умов життєдіяльності; *визначено* критерії підготовки студентів вищих медичних закладів до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури: мотиваційний, когнітивний, діяльнісний та рефлексивний та рівні готовності до формування особистого здоров'я студентів-медиків (високий, середній та низький); набуло *подальшого розвитку* наукове осмислення процесу удосконалення професійної підготовки студентів вищих медичних закладів у контексті формування особистого здоров'я.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в обґрунтуванні та впровадженні педагогічних умов у процес фахової підготовки студентів медичних вишів, зокрема в набутті ними знань, практичних умінь і навичок оптимізації фізичного розвитку, розумової працездатності, покращенні загального стану особистого здоров'я різними формами й засобами фізичної культури.

У процесі дослідження розроблені та експериментально перевірені методичні рекомендації з підготовки студентів вищих медичних закладів до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури, в яких визначена етапність складання комплексів профілактично-оздоровчої програми, особливості методики проведення занять, дозування фізіологічного навантаження, характер м'язової роботи та її компонентів, послідовність виконання вправ та умови підвищення рухової активності.

Апробація і впровадження результатів дослідження здійснювалися в ході обговорення на науково-практичних конференціях різного рівня: *міжнародних*: II Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасні проблеми забезпечення якості життя в глобалізованому світі» (Кропивницький, 2017), Modern problems of management: economics. Education. Health care and pharmacy /Conference Proceedings of the 5th International Scientific Conrence. –

(Opole, Poland, 2017), VII Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми та перспективи соціально-економічного розвитку територій» (Ополе, Республіка Польща, 2018), IX Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми та перспективи розвитку фізичного виховання, здоров'я і професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту» (Київ, 2018), Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання підвищення якості освітнього процесу» (Івано-Франківськ, 2018); *всеукраїнських*: Всеукраїнська науково-практична конференція «Валеологічна освіта в навчальних закладах України: стан, напрямки й перспективи розвитку» (Кропивницький, 2017), XXIII Всеукраїнська науково-практична конференція «Фізичне виховання і спорт в навчальних закладах України на сучасному етапі: стан, напрямки та перспективи розвитку» (Кропивницький, 2017), XXIV Всеукраїнська науково-практична конференція «Фізичне виховання і спорт в навчальних закладах України на сучасному етапі: стан, напрямки та перспективи розвитку» (Кропивницький, 2018), V Всеукраїнська науково-практична конференція молодих вчених і студентів «Педагогічні технології формування культури здоров'я особистості» (Чернігів, 2018), VIII Всеукраїнська науково-практична конференція «Педагогіка здоров'я» (Харків, 2018), XVIII Всеукраїнська науково-практична конференція «Духовність українства XXI століття» (Кропивницький, 2018); *регіональних*: Науково-практична конференція «Проблеми та інновації в природно-математичній, технологічній і професійній освіті» (Кропивницький, 2017), Науково-практична конференція «Проблеми та інновації в природно-математичній, технологічній і професійній освіті» (Кропивницький, 2018).

Теоретичні положення, висновки, рекомендації дослідження обговорено на засіданнях кафедри педагогіки та освітнього менеджменту (2015-2018 рр.).

Основні рекомендації та положення щодо підготовки студентів вищих медичних закладів до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури **впроваджено** в організацію навчально-виховного процесу Донецького національного медичного університету (довідка №2371к від 18.09.2018 р.), Запорізького класичного приватного університету (довідка №348 від 12.04.2018 р.), Полтавської української медичної стоматологічної академії (довідка №02-12/235 від 18.04.2018 р.).

Публікації. Зміст і результати дослідження знайшли відображення у 13 одноосібних наукових публікаціях автора, з них: 5 статей – у наукових фахових виданнях України, 1 стаття – у закордонному науковому виданні, 4 статті та 3 тез – у матеріалах науково-практичних конференцій.

Структуру роботи зумовлено логікою дослідження: дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел після кожного із розділів, додатків. Загальний обсяг дисертації становить 316 сторінок, з них основного тексту – 191 сторінка. Дисертація містить 22 таблиці і 26 рисунків, 9 додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано вибір теми дослідження, її актуальність, доцільність, визначено мету і завдання дослідження відповідно до предмета та об'єкта дослідження, сформульовано гіпотезу, етапи експериментально-дослідної роботи, методи дослідження, розкрито наукову новизну отриманих результатів, теоретичну й практичну значущість дослідження, викладено відомості про апробацію та впровадження результатів дослідження, публікації і структуру дисертації.

У **першому розділі** – *«Теоретичні засади підготовки студентів вищих медичних закладів освіти до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури»* – проаналізовано літературні джерела з досліджуваної проблеми, сформульовано та уточнено сутність ключових понять дослідження, зазначено важливість зміцнення та збереження здоров'я студентської молоді. Доведено, що дієвий підхід студентів-медиків до фізкультурно-оздоровчої діяльності – необхідна умова гармонійного розвитку особистості, що набуває якості цілеспрямованого впливу на них згідно потреб для успішного виконання професійних функцій, накопичення досвіду застосування теоретичних знань на практиці та набуття майстерності.

На основі аналізу стану розроблення проблеми дослідження встановлено, що зміцнення здоров'я молоді – одне із головних завдань нашого суспільства, рівень якого дає змогу реагувати на подразники навколишнього середовища та можливість адаптуватися до них.

Проведений аналіз наукової літератури з різних галузей знань дав змогу конкретизувати сутність поняття «особисте здоров'я» та його змістових частин – фізичного, психічного, духовного й соціального аспектів здоров'я. Встановлено, що особисте здоров'я студентів медичних вишів залежить від біологічних, природних, соціально-економічних факторів, стану служб охорони здоров'я, у тому числі й способу життя.

Проблеми здоров'я і здорового способу життя молоді, а також забезпечення умов їх оптимізації стали предметом дослідження філософів, медиків, психологів, педагогів. Так, питання гармонізації фізичного і духовного розвитку особистості привертало увагу ще стародавніх філософів: Авіцена, Гіппократа, пізніше знайшло розвиток у творах вітчизняних: Г. Ващенко, П. Лесгафта, А. Макаренка, Г. Сковороди, В. Сухомлинського, К. Ушинського та зарубіжних Я. Коменського, Д. Локка, Й. Песталоцці педагогів-класиків.

Теоретико-методологічні засади здорового способу життя сформульовано у працях А. Ляховича, Л. Міхеєвої, В. Оржеховської, А. Полулях, І. Смирнова, Л. Сущенко. Медичний аспект розкрито в наукових працях М. Амосова, Г. Апанасенка, А. Мартиненка, В. Язловецького та інших. Проблеми виховання і формування особистого здоров'я студентської молоді та здоровозберігаючої діяльності закладів розглянуто у дослідженнях Т. Бойченка, О. Вакулєнка,

Д. Вороніна, Д. Давиденка, Г. Іванова, Т. Круцевич, В. Петленко, С. Свириденка, М. Солопчука, Е. Чарлтона та інших.

Значимості набуває формування особистого здоров'я у студентів саме вищих медичних закладів. Висока професійна працездатність працівника медичної галузі залежить від рівня його фізичного, психічного та соціального здоров'я, оскільки він має пропагувати здоровий спосіб життя, передусім, на власному прикладі, брати активну участь у санітарно-просвітницькій роботі.

Унаслідок наукових узагальнень уточнено структуру поняття «компетентність» та складових особистого здоров'я, що мають властивості варіативності, взаємозалежності, інтерактивності, кумулятивності, соціальної й особистісної значущості. Компетентність майбутніх лікарів ми розглядаємо як характеристику особистості, що володіє певною кваліфікацією, здатною застосовувати знання, уміння й навички, поєднувати мотиваційний, етичний, соціальний і поведінковий аспекти, як продукт освітньо-професійної підготовки, що виявляється в діяльності за фахом.

Професійна підготовка студентів закладів вищої освіти через професійно спрямовану фізичну підготовку відзеркалена у роботах М. Віленського, Б. Загорського, В. Ільїніча, С. Канішевського, Г. Нікіфорова, С. Полієвського, Р. Раєвського та інших.

Результатом підготовки є готовність студентів до формування особистого здоров'я як інтегративного особистісного утворення: сукупність знань про здоров'я, практичні вміння, навички, розвиток рухових здібностей, професійні якості, стійка мотивація до занять фізичною культурою.

Щоб зазначити значимість фізичної культури як однієї з основних ланок державного сектора для зміцнення і збереження здоров'я, збільшення тривалості життєвої і творчої активності, підвищення розумової працездатності, ми звертали увагу на динаміку розумової працездатності, де виділили чотири періоди: А – початкові знання, Б – стійка працездатність, В – повна компенсація, Д – прогресуюча втома.

Одним із перспективних і найбільш ефективних напрямків підготовки студентів вищих медичних закладів до формування особистого здоров'я більшість науковців вважає позааудиторну діяльність. Невід'ємною характеристикою і сутнісною властивістю успішного навчання та праці студентської молоді, як педагогічного процесу є фізичне виховання.

У другому розділі – *«Педагогічні умови підготовки студентів вищих медичних закладів освіти до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури»* – теоретично обґрунтовано педагогічні умови зазначеної проблеми: забезпечення позитивної мотивації до зміцнення особистого здоров'я засобами фізичної культури; розвиток потреби фізичного самовдосконалення у процесі фахового навчання; використання в освітньому процесі з фізичного виховання студентів медичних закладів вищої освіти інноваційних фізкультурно-оздоровчих підходів; визначено шляхи їх реалізації.

Педагогічна умова – забезпечення позитивної мотивації студентів-медиків до зміцнення особистого здоров'я засобами фізичної культури – можлива завдяки використанню комплексу ігрових технологій. Упровадження в освітній процес комплексу ігрових технологій на академічних заняттях з фізичного виховання засвідчує, що вони є більш ефективними щодо зміцнення і збереження особистого здоров'я студентів медичних вишів, підвищення мотивації у них до занять фізичною культурою, дотримання ними основ здорового способу життя.

Реалізація педагогічної умови – розвиток потреби фізичного самовдосконалення у процесі фахового навчання – відбувається через упровадження структурно-логічної послідовності фізичного самовдосконалення студентів вишу медичного профілю із використанням здоров'язбережувальних технологій, що забезпечує поетапне формування особистості, розглядається як усвідомлена необхідність фахівця соціально адаптуватися, самовизначатися й створювати власну стратегію життя для повної самореалізації у професійній діяльності. Визначено форми організації освітнього процесу у вищому медичному закладі та рівні самовиховання.

Педагогічна умова – використання в освітньому процесі з фізичного виховання студентів медичних закладів вищої освіти інноваційних фізкультурно-оздоровчих підходів, які ми розглядаємо як введення нового в цілі, зміст й форми навчання і виховання, організацію спільної діяльності викладачів та студентів; застосування у професійній освіті інноваційних методів, які використовують сучасні досягнення науки. Підготовка студентів до формування особистого здоров'я реалізується на основі суб'єкт-суб'єктних відносин його учасників (**викладач↔студент, студент↔студент**).

Доступність тренувального та підтримуючого ефекту засобів оздоровчого фітнесу у системі підготовки студентів медичних вишів з урахуванням їх індивідуальних можливостей та інтересів має мотивуючу дію до здоров'язбереження.

За результатами теоретичного аналізу проблеми підготовки студентів вищих медичних закладів до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури запропоновано механізм реалізації педагогічних умов.

Визначено такі критерії підготовки студентів до формування особистого здоров'я (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний та рефлексивний).

Мотиваційний критерій проявляється у ставленні до особистого здоров'я як до цінності; стійкому інтересі до занять фізичною культурою, що має оздоровчу, загальнорозвивальну і професійну спрямованість; наявності позитивної мотивації до здоров'язбережувальної діяльності.

Когнітивний критерій, який охоплює теоретичні знання про здоров'я (фізичне, психічне, соціальне, духовне), культуру здоров'я, методики оздоровлення, пізнання стану особистого здоров'я, вектори життєвої спрямованості особистості, які забезпечують готовність до професійної діяльності медика.

Діяльнісний (практичний) критерій пов'язаний з оволодінням студентами-

медиками елементарними уміннями та навичками збереження здоров'я. Діяльнісна складова майбутнього медичного працівника виявляється в єдності знань та дій. Основною метою діяльності є цінність, яка виражає можливість свідомого вибору студентами цілі, засобів та мотивів, щодо формування особистого здоров'я.

Рефлексивний критерій підготовки визначається сформованістю здатності до рефлексії студентів, який є показником аналізу поведінки та окремих вчинків щодо адекватної самооцінки себе як суб'єкта здоров'язбережувального процесу.

На основі окреслених критеріїв встановлено та схарактеризовано рівні підготовки до формування особистого здоров'я студентів-медиків (високий, середній, низький).

У третьому розділі – *«Експериментальне дослідження педагогічних умов підготовки студентів вищих медичних закладів освіти до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури»* – розкрито питання організації та методики проведення експериментально-дослідницької роботи відповідно до теоретично обґрунтованих та експериментально перевірених педагогічних умов, а також розроблених шляхів їх реалізації.

Подано результати констатувального та формувального етапів експерименту в експериментальних (ЕГ) та контрольних (КГ) групах.

Дослідно-експериментальна робота дозволила здійснити перевірку обґрунтованих педагогічних умов підготовки майбутніх медичних фахівців до формування особистого здоров'я у процесі фізкультурно-оздоровчої діяльності та визначити їх ефективність. Результати контрольного етапу експерименту засвідчили позитивну динаміку в експериментальній групі за всіма критеріями.

Проведене дослідження студентів вищого медичного закладу, щодо стану сформованості їх мотивації до зміцнення особистого здоров'я під час академічних занять з фізичного виховання і в позааудиторний час спонукало нас до запровадження в освітній процес комплексу ігрових технологій. Отримані результати переконливо свідчать про покращення рівня мотивації студентів-медиків ЕГ до формування особистого здоров'я. Так, індекс задоволеності склав 95%, який у порівнянні з констатувальним етапом дослідження покращився на 8,9%. Показники сформованості мотивації засвідчують підвищення високого рівня на 9,4%, середнього рівня на 5,6%, а низький рівень мотивації знизився на 14,5%.

Упровадження в освітній процес студентів-медиків комплексу ігрових технологій має достатню перевагу перед іншими засобами підвищення їхньої мотивації до занять з фізичного виховання. Дані види занять максимально стимулювали пізнавальну самостійність, творчу активність та ініціативу студентів ЕГ. Під час проведення занять великого значення набули формування емоційної сфери респондентів, розвиток їх природних задатків та удосконалення фізичних здібностей.

В основі мотивації занять з дисципліни «Фізичне виховання» студентами медичного закладу лежав системний підхід до організації власної концепції здоров'я, що здійснювався за алгоритмом.

Запропонований алгоритм складання профілактично-оздоровчої програми розвитку особистого здоров'я досліджуваних (рис.1) сприяв їх самовдосконаленню, що віддзеркалилось у стані функціональних систем організму, в результаті чого були отримані значні зміни показників особистого здоров'я.

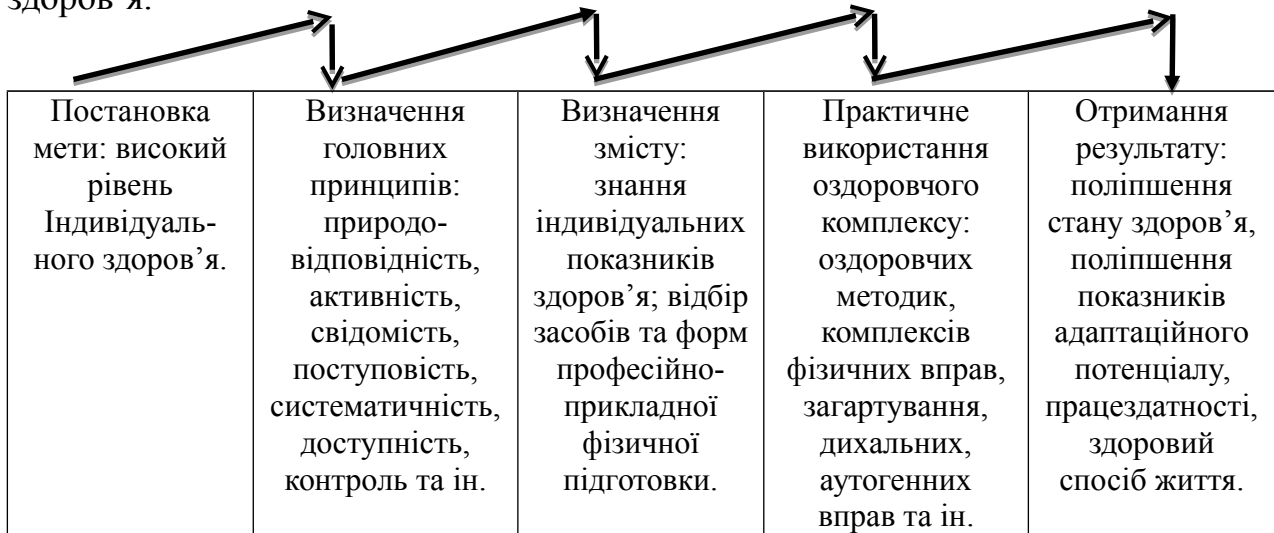

Рис. 1 Алгоритм складання профілактично-оздоровчої програми розвитку особистого здоров'я студентів

Зростання індексу рухової активності в експериментальній групі – становить 9,82 %, а у контрольній групі – лише 2,38 %. Позитивна динаміка рівня рухової активності в ЕГ порівняно з КГ може бути пояснена підвищенням інтересу до систематичних занять фізичною культурою, збільшенням кількості досліджуваних, що почали займатися самостійними формами занять і відвідувати додатково спортивні секції у вільний від навчання час, та тенденцією до зменшення пропусків занять з дисципліни «Фізичне виховання» в ЕГ.

Впровадження та експериментальна перевірка дієвого впливу інноваційних фізкультурно-оздоровчих підходів дозволила запровадити в освітній процес з фізичного виховання досліджуваних ЗВО оздоровчий фітнес, який надав можливість простежити динаміку змін в показниках фізичної підготовленості: спритність покращилась на 5%, швидкість – на 6,1%, сила – на 13,1 %, гнучкість – на 60,2%, координація рухів – на 3,2%, а витривалість відповідно – на 2,0%. Загалом приріст результатів фізичної підготовленості у студентів експериментальної групи на 55% більший, ніж у студентів контрольної групи. Це є підтвердженням ефективності занять оздоровчим фітнесом з пріоритетним розвитком «провідних» фізичних якостей, що в свою чергу внесло позитивні корективи у показники ваго-ростового індексу (Кетле), який покращився на 1,6%. Під впливом фізичних навантажень динаміка показників була позитивною та мала характерну тенденцію до поліпшення результатів ЕГ, що вказує на ефективність використання занять оздоровчим фітнесом.

Проведене експериментальне дослідження надало можливість визначити зміни щодо кожного з критеріїв готовності студентів ЕГ до формування особистого здоров'я у процесі педагогічного експерименту (див. табл. 1).

Таблиця 1

Порівняльна таблиця критеріїв та рівнів готовності студентів ЕГ до формування особистого здоров'я у процесі педагогічного експерименту

Критерії	Рівні готовності	На початку експерименту		Після впровадження методики		Динаміка
		Абс. (n=90)	%	Абс. (n=90)	%	%
Мотиваційний	Високий	23	25,5	12	13,3	12,2
	Середній	54	60,0	60	67,7	7,7
	Низький	13	14,5	18	20,0	5,5
Когнітивний	Високий	27	32,2	17	18,9	13,3
	Середній	44	48,9	48	53,3	4,4
	Низький	19	21,1	25	27,8	6,7
Діяльнісний	Високий	40	44,4	42	46,7	2,3
	Середній	36	40,0	38	42,2	2,2
	Низький	14	15,6	10	11,1	4,5
Рефлексивний	Високий	12	13,3	7	7,8	5,5
	Середній	43	47,8	45	50,0	2,2
	Низький	35	38,9	38	42,2	3,3

Отримані результати експерименту дали можливість узагальнити позитивний вплив впровадження комплексу педагогічних умов в освітній процес медичного закладу на підготовку студентів медичних закладів вищої освіти до формування особистого здоров'я.

Аналіз результатів формуючого етапу експерименту переконує, що процес підготовки студентів вищих медичних закладів до формування особистого здоров'я є важливою передумовою реалізації завдань майбутньої професії на діяльнісному рівні.

Результати проведеного дослідження дозволяють стверджувати, що його мета досягнута, поставлені завдання виконані, гіпотеза, покладена в основу дослідження – підтверджена. Це дає підстави для наступних **висновків**:

1. На основі узагальнення наукового доробку вітчизняних та зарубіжних дослідників уточнено сутність поняття «особисте здоров'я», яке передбачає повне фізичне, духовне, розумове і соціальне благополуччя, гармонійний розвиток фізичних та духовних сил організму й розглядається на рівні функціональних можливостей, індивідуальних особливостей психіки, зовнішнього середовища і способу життя студентів медичних вишів. Підвищення рівня особистого здоров'я студентів-медиків залежить від багатьох факторів, однак вирішальним серед них є позиція самої особистості, її ставлення до власного здоров'я.

У роботі конкретизовано сутність поняття «підготовка до формування особистого здоров'я» майбутніх фахівців галузі охорони здоров'я, яке ми розглядаємо як інтегроване утворення особистості, яке характеризує її активність при підготовці та залученні до власного здоров'язбереження та оточуючих.

Під час дослідження встановлено, що підготовка студентів медичних навчальних закладів вищої освіти до формування особистого здоров'я це процес набуття знань, умінь, навичок про здоровий спосіб життя, що забезпечує фундамент фізичного, духовного добробуту та успіхів у фаховій діяльності; сформованості стійкої мотивації щодо бережливого ставлення до власного здоров'я і фізичної підготовки, розвитку фізичних і психічних якостей, творчого використання засобів фізичної культури, з метою забезпечення високої працездатності й творчого довголіття, можливість професійно працювати без психологічних витрат для успішної професійної діяльності за обраною спеціальністю.

2. Виявлено низку проблем, що впливають на стан особистого здоров'я в цілому і заважають ефективному розвитку фізичних здібностей студентів-медиків, а саме: відсутність у них відповідних знань, умінь та навичок, необхідних для фізичного, психічного і соціального розвитку, самоконтролю й самокорекції; замала кількість аудиторних годинних і висока насиченість навчальних програм відведених для фахової підготовки майбутніх медичних працівників; хронічне перенапруження психофізіологічних можливостей досліджуваних студентів, яке призводить до зниження рухової активності; незацікавленість у професійно-особистісному самовдосконаленні; порушення принципів та правил здорового способу життя.

3-поміж чинників, які мають найбільший вплив на особисте здоров'я досліджуваних медичних університетів, є педагогічний, оскільки саме у вишах формуються основи фізичного, психічного, соціального і духовного здоров'я.

З'ясовано, що позааудиторна діяльність є важливою складовою освітнього процесу у закладах вищої освіти, має значні потенційні можливості щодо формування особистого здоров'я студентів-медиків. Обґрунтована необхідність запровадження позааудиторних занять з фізичного виховання з метою активізації оздоровчої, фізкультурно-масової роботи у медичних університетах.

3. З метою оцінювання кількісно-якісних характеристик процесу підготовки студентів вищих медичних закладів до формування особистого здоров'я визначено такі критерії: мотиваційний, когнітивний, діяльнісний та рефлексивний. На їх основі встановлено рівні сформованості готовності студентів вищих медичних закладів до формування особистого здоров'я: високий, середній, низький.

4. Теоретично обґрунтовано й перевірено педагогічні умови підготовки студентів вищих медичних закладів до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури: забезпечення позитивної мотивації студентів-медиків до зміцнення особистого здоров'я засобами фізичної культури; розвиток потреби фізичного самовдосконалення у процесі фахового навчання; використання в

освітньому процесі з фізичного виховання студентів медичних закладів вищої освіти інноваційних фізкультурно-оздоровчих підходів, що уможливило впровадження в освітній процес медичних вишів інноваційних підходів до занять з фізичного виховання. У зв'язку з цим, необхідно внести у форми організації навчальної діяльності медичних університетів низку змін спрямованих на застосування спеціальних методик оздоровчих вправ і на виховання фахівця як фізично високорозвиненої гармонійної особистості.

Ефективність запропонованих педагогічних умов формування особистого здоров'я студентів вищих медичних закладів засобами фізичної культури підтверджена позитивними змінами, які виявлені після завершення формувального етапу дослідження.

Впровадження в освітній процес студентів-медиків ЕГ комплексу ігрових технологій, фітнес-програм та алгоритму індивідуальних форм роботи дозволив підвищити їх мотивацію до занять фізичною культурою, що відобразилось на покращенні індексу задоволеності до 95%.

Показники сформованості мотивації засвідчили підвищення високого рівня на 9,4%, середнього рівня на 5,6%, а низький рівень мотивації знизився на 14,5%.

Запропонований алгоритм складання профілактично-оздоровчої програми розвитку здоров'я студентів ЕГ сприяв їх фізичному самовдосконаленню, що віддзеркалилось у стані функціональних систем організму, в результаті чого були отримані значні зміни показників особистого здоров'я. Так, отримані дані дозволили виявити позитивну динаміку: високий рівень здоров'я майбутніх фахівців підвищився на 5,5%, вище середнього на 14,5%, а середній на 8,9%. Низький та нижче середнього рівні здоров'я досліджувальних відповідно зменшились на 10,0% та 18,9%.

Впровадження та експериментальна перевірка дієвого впливу інноваційних фізкультурно-оздоровчих підходів дозволила запровадити в освітній процес з фізичного виховання студентів ЕГ оздоровчий фітнес, який надав можливість простежити динаміку змін в показниках фізичної підготовленості. Приріст результатів фізичної підготовленості у студентів ЕГ експериментальної групи склав 55%.

Аналіз результатів експериментальної роботи з впровадження комплексу педагогічних умов дозволив отримати домінуюче поліпшення показників підготовленості студентів до формування особистого здоров'я за усіма критеріями:

за мотиваційним компонентом зафіксовано зменшення на 5,5% кількості студентів з низьким рівнем його розвитку, збільшення на 7,7% респондентів із середнім рівнем та на 12,2% – з високим. Отримані дані вказують на підвищення мотивації піддослідних ЕГ стосовно покращення свого фізичного розвитку засобами оздоровчого фітнесу та прагнення реалізувати власний потенціал у професійній діяльності. У студентів ЕГ спостерігається висока стійка спрямованість до здоров'язбереження;

за когнітивним критерієм відбулося зменшення на 6,7% студентів із низьким рівнем його розвитку, збільшення на 4,4% – із середнім та на 13,3% – з високим. Простежується послідовність в набутті валеологічних знань, а також безперервність процесу професійно-творчого розвитку особистості в системі професійної освіти при оптимальному чергуванні надбання теоретичних знань і практичних навичок оздоровлення;

за діяльнісним критерієм відбулося зменшення на 4,5% студентів із низьким рівнем його розвитку, збільшення на 2,2% із середнім, на 2,3% – з високим рівнем розвитку. Найбільша динаміка за показниками діяльнісної складової майбутнього медичного працівника, що проявляється у поєднанні знань та дій;

за рефлексивним критерієм відбулося зменшення на 3,3% студентів із низьким рівнем його розвитку, збільшення на 2,2% із середнім та на 5,5% студентів з високим. Найбільша динаміка простежується за показниками самоаналізу, об'єктивної самооцінки та самовдосконалення, що проявлялася у контролі та адекватному оцінюванні особистого здоров'я та власної фізичної, психічної, психофізичної готовності до майбутньої професійної діяльності.

Статистична перевірка довела достовірність зафіксованих змін із рівнем статистичної значущості $p \leq 0,05$. Таким чином, експериментальна апробація педагогічних умов підготовки студентів вищих медичних закладів до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури свідчить про їх ефективність.

5. У процесі дослідження розроблені та експериментально перевірені методичні рекомендації з підготовки студентів вищих медичних закладів до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури, в яких визначена етапність складання комплексів профілактично-оздоровчої програми, особливості методики проведення занять, дозування фізіологічного навантаження, характер м'язової роботи та її компонентів, послідовність виконання вправ та умови підвищення рухової активності.

Проведене дослідження не вичерпує усіх аспектів проблеми підготовки студентів вищих медичних закладів до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури. Подальшої розробки вимагають питання формування особистого здоров'я студентів медичних закладів вищої освіти віднесених до спеціальних медичних груп з різними нозологіями.

Перспективність подальших досліджень вбачаємо у впровадженні науково-методичного забезпечення освітнього процесу з фізичного виховання та підвищенні дієвого впливу позааудиторних форм організації занять зі студентами медичних університетів.

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИСЕРТАЦІЇ ВИКЛАДЕНО В ТАКИХ ПУБЛІКАЦІЯХ АВТОРА

Статті в наукових фахових виданнях України:

1. Белкова Т. О. Науково-методичні засади формування здорового способу життя у студентів вищих медичних закладів / Т. О. Белкова // Педагогічні науки: зб. наук. праць. – Вип. 12. – Серія : Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. Частина 2. – Кропивницький : РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2017. – С. 135 –141.

2. Белкова Т. О. Професійно-прикладна фізична підготовка в освітньому процесі студентів вищих медичних закладів / Т. О. Белкова // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія №15 : «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / Фізична культура і спорт» : зб. наукових праць [За ред. О. В. Тимошенка]. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. – Випуск ЗК (97)18. – С. 63 – 68.

3. Белкова Т. О. Компоненти формування готовності студентів медичних вишів до збереження особистого здоров'я / Т. О. Белкова, О. В. Шевченко // Наукові записки / [Ред. кол. : В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін.]. – Випуск 166. – Серія : Педагогічні науки. – Кропивницький : РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2018. – С.153 – 157.

4. Белкова Т. О. Використання засобів оздоровчого фітнесу в системі підготовки студентів медичних вишів / Т. О. Белкова // Наукові записки / [Ред. кол. : В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін.]. – Випуск 173. – Серія : Педагогічні науки. – Кропивницький : РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2018. – С. 109 – 113.

5. Белкова Т. О. Профілактично-оздоровчі програми для студентів медичних вишів у процесі підвищення рівня їх рухової активності / Т. О. Белкова // Педагогічні науки : зб. наук. праць. – Вип. 14. – Серія : Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. Частина 1. – Кропивницький : РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2017. – С. 128 –134.

Стаття в закордонному науковому виданні:

6. Белкова Т. О. Теоретичні засади формування особистого здоров'я майбутніх медичних працівників/ Т. О. Белкова // Modern problems of management : Economics. Education. Health care and pharmacy. – Opole, Poland, 2017 – С. 216 – 219.

Статті та тези в матеріалах науково-практичних конференціях:

7. Белкова Т. О. Науково-педагогічні аспекти формування здоров'я у студентської молоді / Т. О. Белкова, О. В. Шевченко // Modern Problems of Improve Living Standards in a Globalized World / Conference Proceedings of the II International Scientific Internet-Conference : (December 8, 2017, Opole. – Berdyansk. – Tbilisi. – Slovyansk. – Kropyvnytskyi). – Publishing House WSZiA, 2017. – P. 246 – 252.

8. Белкова Т. О. Розвиток потреби у фізичному самовдосконаленні студентів медичних ЗВО / Т. О. Белкова, О. В. Шевченко // Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених і студентів «Педагогічні технології формування культури здоров'я особистості» (26 квітня 2018 року, м. Чернігів) Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка [відп. ред. В.І. Жара]. – Чернігів : НУЧК імені Т.Г. Шевченка, 2018. – С. 3 – 8.

9. Белкова Т. О. Інноваційні фізкультурно-оздоровчі підходи до формування особистого здоров'я студентів медичних вишів / Т. О. Белкова // Педагогіка здоров'я : зб. наук. праць VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції / [за заг. ред. акад. І. Ф. Прокопенка]. – Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2018. – С. 520 – 525.

10. Белкова Т. О. Формування мотивації студентів медичних вузів до занять фізичною культурою / Т. О. Белкова // Матеріали XXIV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Фізичне виховання і спорт в навчальних закладах України на сучасному етапі : стан, напрямки та перспективи розвитку» : зб. наук. праць ЦДПУ ім. В. Винниченка. – Харків : ФОП [за заг. ред. Г. В. Озерова]. – 2018. – С. 186 – 190.

11. Белкова Т. О. Духовність як результат формування та виховання особистого здоров'я студентської молоді / Т. О. Белкова // Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Духовність українства XXI століття» (23 травня 2018 р.) / [Ред. кол. : В. Я. Пупишева, І. А. Добрянський, А. П. Самодрин та ін.]. – Кропивницький: Видавничий центр КІРоЛ, 2018. – С. 122 – 125.

12. Белкова Т. О. Теоретичні аспекти поняття про здоров'я студентської молоді / Т. О. Белкова // Проблеми формування здорового способу життя у молоді : збірник тез доповідей III Всеукраїнської науково-практичної конференції (26 жовтня 2017 р., м. Кропивницький). – Кропивницький, 2017. – №3. – С. 42 – 45.

13. Белкова Т. О. Використання в освітньому процесі інноваційних підходів у формуванні особистого здоров'я студентів медичних вузів / Т. О. Белкова // Збірник тез науково-практичної конференції з міжнародною участю 11 травня 2018 : «Актуальні питання підвищення якості освітнього процесу». – Івано-Франківськ : МОЗ, ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» 2018. – С. 50 – 51.

АНОТАЦІЯ

Белкова Т.О. Підготовка студентів вищих медичних закладів до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Центральнотуркранський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. – Кропивницький, 2018.

У дисертації на підставі теоретичного аналізу, узагальнень та систематизації запропоновано сучасний підхід до підготовки студентів вищих медичних закладів до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури. Окреслену проблему розв'язано завдяки визначенню, обґрунтуванню й експериментальній перевірці педагогічних умов, за яких відбувається ефективний процес фізкультурно-оздоровчої діяльності зі студентами вищих медичних закладів, спрямований на підготовку до формування у них особистого здоров'я.

Актуальність обраної теми дослідження зумовлена об'єктивною потребою суспільства у зміцненні та збереженні здоров'я підростаючого покоління й зростанням попиту на фахівців сфери медицини, здатних успішно здійснювати професійну діяльність на міжнародному ринку праці завдяки якості підготовки.

Визначено критерії (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний та рефлексивний) та схарактеризовані рівні (високий, середній, низький) готовності студентів медичних вишів до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури.

Експериментально перевірено ефективність обґрунтованих педагогічних умов підготовки майбутніх медичних фахівців до формування особистого здоров'я у процесі фізкультурно-оздоровчої діяльності. Результати контрольного етапу експерименту засвідчили позитивну динаміку в експериментальній групі за всіма критеріями. Значно збільшилася кількість студентів-медиків з високим та середнім рівнями готовності до формування особистого здоров'я та зменшилася з низьким. Математичні обчислення здійснювалися за критерієм Пірсона χ^2 , що доводить достовірність отриманих результатів на 95%.

Ключові слова: підготовка, особисте здоров'я, готовність, майбутній фахівець, рухова активність, самовдосконалення, саморозвиток, професійна діяльність, студент-медик, фізична культура, педагогічні умови, фізкультурно-оздоровча діяльність, здоров'язбережувальні технології, інноваційні фізкультурно-оздоровчі підходи, оздоровчий фітнес.

АННОТАЦИЯ

Белкова Т.А. Подготовка студентов высших медицинских учреждений к формированию собственного здоровья средствами физической культуры. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Центральноукраинський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. – Кропивницький, 2018.

Исследование посвящается актуальной проблеме современной педагогической теории и практики – подготовка студентов высших медицинских учреждений к формированию собственного здоровья средствами физической культуры.

Актуальность темы исследования обусловлена – объективной потребностью общества в укреплении и сохранении здоровья подрастающего поколения и возрастанием спроса на специалистов сферы медицины, способных успешно осуществлять профессиональную деятельность на международном рынке труда благодаря качеству подготовки.

Выявлены особенности профессиональной деятельности специалистов сферы медицины в контексте современности. Доказано, что деятельный подход студентов-медиков к физкультурно-оздоровительной деятельности – необходимое условие гармоничного развития личности, приобретает качества целенаправленного воздействия согласно их потребностям для успешного выполнения ими профессиональных обязанностей.

Определены критерии (мотивационный, когнитивный, деятельностный и рефлексивный) и охарактеризованы уровни (высокий, средний, низкий) готовности студентов медицинских вузов к формированию личностного здоровья средствами физической культуры.

Разработаны и экспериментально проверены педагогические условия подготовки будущих медицинских специалистов к формированию собственного здоровья в процессе физкультурно-оздоровительной деятельности: обеспечение положительной мотивации к укреплению собственного здоровья средствами физической культуры; развитие потребности физического самосовершенствования в процессе профессионального обучения; использование в образовательном процессе по физическому воспитанию студентов медицинских высших учебных заведений инновационных физкультурно-оздоровительных подходов, определены пути их реализации.

Результаты контрольного этапа эксперимента показали положительную динамику в экспериментальной группе по всем критериям. Значительно увеличилось количество студентов-медиков с высоким и средним уровнями готовности к формированию личного здоровья и уменьшилась с низким. Математические вычисления осуществлялись по критерию Пирсона χ^2 , что доказывает достоверность полученных результатов на 95%.

Ключевые слова: подготовка, собственное здоровье, готовность, будущий специалист, двигательная активность, самосовершенствование, саморазвитие, профессиональная деятельность, студент-медик, физическая культура, педагогические условия, физкультурно-оздоровительная деятельность, здоровьезберегающие технологии, инновационные физкультурно-оздоровительные подходы, оздоровительный фитнес.

ANNOTATION

Belkova T.O. Preparation the Students of Higher Medical Establishments formation of Personal Health by Means of Physical Culture. – Manuscript.

Dissertation for Degree of Candidate Pedagogical Sciences in Specialty 13.00.04 – Theory and Methodology of Professional Education. – Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University. – Kropivnitsky, 2018.

Modern approach to formation of personal health of students of higher medical institutions by means of physical culture on the basis of theoretical analysis, generalizations and systematization is proposed. The outlined problem is solved due to definition, substantiation and experimental verification of pedagogical conditions under which effective process of physical culture and health activity of students of higher medical educational institutions aimed at personal health formation takes place.

The relevance of the chosen topic of the study is determined by objective need of the society in the strengthening and preservation of health of younger generation and growing demand for specialists in the field of medicine who can successfully carry out their professional activities at the international labour market through effective quality of training.

Criteria (motivational, cognitive, activity and reflexive), indicators and characterized levels (high, average, low) of personal health of students are determined.

The effectiveness of substantiated pedagogical conditions for the formation of personal health of future specialists in the process of physical culture and health activities has been experimentally tested. The results of the control phase of the experiment showed positive dynamics in the experimental group according to all criteria. Significantly increased number of students with high and average levels and decreased with the low one. The increase in the level of readiness in the control group was not significant. Mathematical calculations were performed according to Pearson's χ^2 criterion which proves the reliability of the results obtained by 95%.

According to the results of experimental research, their quantitative and qualitative analysis, the effectiveness of the implemented pedagogical conditions for the formation of personal health of students of higher medical institutions by means of physical culture is revealed, which is a convincing reason to consider the goal achieved and the task accomplished.

Key words: personal health, future specialist, motor activity, self-improvement, self-development, professional activity, student-physician, physical culture, pedagogical conditions, physical culture and health activities, health-saving technologies, innovative

physical culture and health approaches, wellness fitness.

**СВІДОЦТВО ПРО ВНЕСЕННЯ СУБ'ЄКТА ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ
ДО ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ ВИДАВЦІВ, ВИГОТІВНИКІВ
І РОЗПОВСЮДЖУВАЧІВ ВИДАВНИЧОЇ ПРОДУКЦІЇ**

Серія ДК № 1537 від 22.10.2003 р.

Підп. до друку 15.11.2018 р. Формат 60×90/16. Папір офсет.
Друк різнограф. Ум. др. арк. 0,9. Тираж 100. Зам. № 8948.

*РЕДАКЦІЙНО–ВИДАВНИЧИЙ ВІДДІЛ
Центральноукраїнського державного педагогічного
університету імені Володимира Винниченка
25006, Кропивницький, вул. Шевченка, 1.
Тел.: (0522) 24–59–84.
Факс.: (0522) 24–85–44.
E-Mail: mails@kspu.kr.ua*

